

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **N. T. P. L.,** zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem, se sídlem Brno, Příkop 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec, ze dne 30. 10. 2003, č. j. 59 Az 428/2003-31,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 11. 6. 2003, č. j. OAM -3595/VL-11-P17-2002 nebyl žalobkyni udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů. Současně bylo rozhodnuto o tom, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu v platném znění. V odůvodnění rozhodnutí správní orgán konstatoval, že žalobkyně v průběhu správního řízení neuvedla žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr o existenci důvodů o udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Legalizaci pobytu, pro niž žalobkyně do azylového řízení vstoupila, aby mohla žít na území České republiky s manželem (státním příslušníkem Vietnamu) nelze podřadit zákonným důvodům pro udělení azylu. Právní úprava pobytu cizinců na území České republiky je obsažena v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Správní orgán pak neshledal důvody ani pro udělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu. Nedospěl rovněž k závěru, že by žalobkyně náležela k osobám ohroženým

skutečnostmi, zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, a jejich existenci tedy v jejím případě neshledal.

V podané žalobě žalobkyně poukazovala bez bližšího odůvodnění na porušení ustanovení § 3, 32, 46 a 47 správního řádu. K porušení ustanovení § 12 a 91 zákona o azylu blíže uvedla, že se bojí návratu do vlasti, neboť by byla vystavena nebezpečí ponižujícího a nelidského zacházení, protože se zúčastnila několika demonstrací a byla proto diskriminována v sociálních vztazích. Trvala na tom, že jsou dány i překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu. Poukazovala na to, že tlumočník ve správním řízení jí dobře nerozuměl. Navrhovala, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc vrácena správnímu orgánu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, rozsudkem ze dne 30. 10. 2003, č. j. 59 Az 428/2003-31 žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu správního spisu, ze zjištění učiněných z vyjádření žalobkyně u jednání dne 30. 10. 2003 a ze zprávy, kterou vyžádal od Ministerstva vnitra, z níž zjistil, že manžel žalobkyně N. K. H., nebyl nikdy žadatelem o azyl.V odůvodnění rozhodnutí dospěl k závěru, že správní orgán plně respektoval procesní ustanovení správního řádu, jejichž porušení žalobkyně namítala, a i když neprovedl v dostatečné míře dokazování o manželu žalobkyně, soud tento nedostatek odstranil dokazováním v rozsahu § 52 s. ř. s. Námitky žalobkyně spočívající v tvrzení o politickém nátlaku, pokládal za účelové, stejně tak jako námitky proti tlumočníku panu N. C., když žalobkyně u jednání krajského soudu upřesnila, že proti jeho tlumočnickému výkonu námitky nemá. Soud pak dospěl k závěru, že jediným důvodem žalobkyně pro opuštění Vietnamu byla tamější ekonomická situace a snaha získat v České republice stálé zaměstnání a žít se svým manželem. Konstatoval, že žalobkyně nikdy nezmiňovala žádný politický aspekt azylu, a tudíž ani správní orgán nemohl tuto okolnost zkoumat a soud pozdější tvrzení žalobkyně pokládal za účelové z důvodů, které v rozsudku rozvedl. Protože důvody, které udávala žalobkyně, nejsou těmi, se kterými zákon v ustanovení § 12 spojuje právo na udělení azylu podle tohoto zákonného ustanovení, jak správně shledal i žalovaný, soud se plně ztotožnil se závěry napadeného rozhodnutí, aniž by musel k věci cokoliv podstatného dodávat. Krajský soud neshledal pochybení ani v postupu a rozhodnutí správního orgánu ve vztahu k výrokům rozhodnutí podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 a § 91 zákona o azylu. Postupoval proto podle § 78 odst. 7 s. ř. s. a žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně včas kasační stížnost, v níž žádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 5. 1. 2004 uvedl, že soudem postoupená kasační stížnost vlastní zdůvodnění nemá, ani se v něm neoznačuje žádný z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., a u návrhu na přiznání odkladného účinku, který tvoří obsah podání, se stěžovatelka uchýlila k prohlášení, že právní následky soudem přezkoumávaného rozhodnutí správního orgánu by pro ni znamenaly nenahraditelnou újmu. Za této situace správní orgán k podané kasační stížnosti uvedl pouze tolik, že možnost ji podat byla zatím využita jen pro možnost navrhnout, aby jí byl přiznán odkladný účinek. Více se ke kasační stížnosti pro vady podání, jež vykazuje, správní orgán vyjádřit nemohl, výrok o ní samé nenavrhuje. K přiznání odkladného účinku správní orgán v případě stěžovatelky důvody neshledal.

V doplnění kasační stížnosti uvedla stěžovatelka, že jako důvod namítá vady řízení, spočívající v tom, že při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Pro nedostatek důvodů rozhodnutí považuje stěžovatelka rozhodnutí správního orgánu za nepřezkoumatelné. Dále poukazovala na to, že krajský soud při svém rozhodování dospěl k závěru, že žaloba není důvodná s tím, že řízení před správním orgánem nelze nic vytknout a že jediným důvodem pro opuštění Vietnamu je tamější ekonomická situace. S těmito závěry soudu stěžovatelka nesouhlasila a vyslovila přesvědčení, že krajský soud dostatečně nepřezkoumal žalobou napadené správní rozhodnutí a dostatečným způsobem toto své rozhodnutí neodůvodnil. Stěžovatelka setrvala na svých výhradách a namítala, že rozhodnutí žalovaného správního orgánu je nezákonné, neboť žalovaný při zjišťování skutkového stavu věci porušil ustanovení § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 46 a 47 odst. 3 zákona č. 71/1976 Sb. o správním řízení. Stěžovatelka se cítila být rozhodnutím žalovaného správního orgánu zkrácena na svých právech v důsledku porušení ustanovení § 12 a 14 zákona o azylu ze strany žalovaného správního orgánu. Pro tyto důvodně vytýkané vady měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Stěžovatelka namítala, že se krajský soud dostatečným způsobem nezabýval důvodnými obavami, které má v případě návratu do vlasti a to strachem z ponižujícího a nelidského zacházení, protože se ve své vlasti zúčastnila několika demonstrací. Kvůli své účasti na demonstracích byla v zemi svého původu diskriminována v sociálních vztazích. Dovozovala, že pro případ návratu do Vietnamu jí hrozí pronásledování pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Stěžovatelka pak nesouhlasila ani s výrokem správního orgánu o neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Rozhodnutí soudu v této části považovala stěžovatelka pro nedostatek důvodů za nepřezkoumatelné. Konstatovala, že žalovaný správní orgán se v odůvodnění svého rozhodnutí omezil na pouhé konstatování, že v jejím případě nebyly shledány důvody k udělení azylu z humanitárních důvodů, tento závěr však žádným způsobem neodůvodnil. Vyslovila přesvědčení, že její osobní situace v zemi jejího původu tak, jak ji popsala v průběhu řízení o udělení azylu, je důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatelka podala z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., byť je takto neoznačila.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodů tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech, nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně

vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze podat kasační stížnost z důvodů nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, neshledal. Především je nutno zdůraznit, že jak správní orgán, tak i soud vycházel při posuzování věci ze skutečností tvrzených samotnou stěžovatelkou, přičemž krajský soud důkazní řízení doplnil o zprávu Ministerstva vnitra, která se týkala právního postavení manžela stěžovatelky. Nelze tedy souhlasit s obecným tvrzením stěžovatelky uvedeným v kasační stížnosti, že správní orgán při zjišťování skutečného stavu věci porušil ustanovení § 3 odst. 3, 4 a § 32 odst.1 správního řádu. Nejvyšší správní soud neshledal v postupu správního orgánu ani porušení ustanovení § 46 a 47 odst. 3 správního řádu, které rovněž stěžovatelka blíže nespecifikovala. Bez bližší konkretizace těchto námitek ve vztahu k posuzované věci se Nejvyšší správní soud ani nemůže uvedenými námitkami podrobněji zabývat. Vzhledem k výše uvedenému nutno konstatovat, že tvrzený důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. nebyl v posuzované věci shledán.

Nejvyšší správní soud naopak vychází z toho, že krajský soud se podrobně zabýval důvody, pro něž stěžovatelka o azyl žádala, a dospěl ke správnému právnímu závěru, že ekonomické důvody, ale především snaha stěžovatelky legalizovat svůj pobyt v České republice za účelem společného soužití s manželem, nejsou důvody, pro které by mohl být udělen azyl podle § 12 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud sdílí názor krajského soudu o tom, že tvrzení žalobkyně, které uplatnila až v žalobě, o politickém nátlaku (byť je ani podrobně nerozvedla), je tvrzením účelovým, kterým stěžovatelka reagovala na podmínky úpravy zákona č. 325/1999 Sb., tedy zákona o azylu. Nepochybně by takový důvod uvedla již ve své žádosti ze dne 25. 6. 2002 či v prvém pohovoru 25. 7. 2002, kdy překlad provedl a tlumočil právě pan N. C., proti jehož tlumočnickému výkonu neměla žalobkyně, jak se vyjádřila při jednání, námitek. Obsahově shodná byla i její výpověď ze dne 7. 10. 2002 a lze proto spolehlivě dovodit, že předkládaný politický aspekt žádosti o azyl je tvrzením dodatečně uplatněným a účelovým. Nejvyšší správní soud má tedy za to, že jak správní orgán, tak i soud se dostatečně zabýval důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu a tyto orgány dospěly ke správnému právnímu závěru, že pro stěžovatelkou uplatňované důvody, nelze azyl podle § 12 zákona o azylu udělit.

Nejvyšší správní soud se pak ztotožňuje i se závěrem krajského soudu ve vztahu k výroku podle § 91 zákona o azylu. Jak již bylo výše uvedeno, tvrzení stěžovatelky o tom, že se zúčastnila ve své vlasti několika demonstrací a kvůli tomu byla diskriminována v sociálních vztazích, je třeba považovat za účelové, z důvodů výše uvedených, kdy navíc tato tvrzení nebyla žádným způsobem konkretizována. Nejvyšší správní soud má zato, že je třeba vycházet ze zjištění učiněných z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu ze dne 7. 10. 2002, z něhož zcela jednoznačně plyne, že největším přáním stěžovatelky bylo, aby mohla v České republice bydlet s manželem a aby mu mohla pomoci při podnikání. Na dotaz, jaká by byla situace po jejím návratu do Vietnamu, uvedla stěžovatelka, že všechno by bylo jako dříve, pouze by byla ve Vietnamu zase sama. Ze skutečností uvedených stěžovatelkou ani z informací shromážděných o Vietnamu nevyplývá, že by stěžovatelka byla v případě návratu nucena vycestovat do státu,

kde je ohrožen její život nebo svoboda z důvodů její rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, nebo do státu, kde jí hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu, nebo kde je její život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, popř. do státu, který žádá o její vydání pro trestný čin, za který zákon stanoví trest smrti (ustanovení § 91 odst. 1 písm. a) zákona o azylu). Vycestování stěžovatelky není v rozporu s mezinárodními závazky České republiky (§ 91 odst. 1 písm. b) citovaného zákona). Protože se v případě stěžovatelky nejedná o nezletilou osobu, je zde z povahy věci vyloučena překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 odst. 1 písm. c) zákona o azylu. Nelze tedy souhlasit s tvrzením stěžovatelky, že pro případ návratu do Vietnamu jí hrozí pronásledování pro zastávání určitých (není konkretizováno jakých) politických názorů ve státě, jehož občanství má.

Pokud jde o námitky stěžovatelky ve vztahu k výroku o neudělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu, nutno zdůraznit, že tento důvod azylu je třeba vnímat jako výjimečný a zároveň subsidiární. To znamená, že připadá v úvahu tehdy, jestliže není zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, a to v případě hodném zvláštního zřetele. V souzené věci stěžovatelka výslovně nenárokovala tuto formu azylu (a to ani v žalobě ke krajskému soudu). Z návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 25. 7. 2002 plyne, že stěžovatelka odešla z Vietnamu za manželem, který žije v ČR a o azyl požádala, protože chtěla legalizovat pobyt. Tyto skutečnosti uvedla i ve vlastnoručně psaném podání, kde dále upřesnila, že si chce v ČR najít stálou práci. V protokolu o pohovoru ze dne 7. 10. 2002 tyto skutečnosti potvrdila a doplnila, že manžel, nar. 17. 5. 1952, žije v ČR od roku 1989 nebo 1990 a podniká zde. Ze zprávy MV OAM ze dne 27. 10. 2003 vyžádané soudem, bylo zjištěno, že manžel stěžovatelky pan N. K. H. neprochází evidencí odboru azylové a migrační politiky, tudíž nepožádal o azyl v ČR a ani neprojevil úmysl tak učinit. Žalovaný správní orgán v napadeném rozhodnutí ve vztahu k výroku podle § 14 zákona o azylu uvedl, že po posouzení případu stěžovatelky neshledal důvody k udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu. Z uvedeného tedy plyne, že se žalovaný zabýval i touto formou azylu. Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku uvedl, že na udělení azylu podle § 14 zákona o azylu není právní nárok, zákon nestanoví žádné podmínky pro udělení humanitárního azylu (ponechává rozhodnutí jen na volné úvaze správního orgánu), a proto je soud oprávněn jen zkoumat, zda se i touto otázkou správní orgán zabýval. Podle názoru soudu tuto povinnost žalovaný splnil, byl tudíž i ohledně tohoto důvodu azylu veden řádný proces.

Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že správní orgán a poté i soud měl dostatečné množství podkladů pro rozhodnutí ve smyslu § 14 zákona o azylu a posoudil neudělení azylu podle tohoto ustanovení v mezích stanovených zákonem. K tomu nutno dodat, že na udělení humanitárního azylu podle § 14 není právní nárok a správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení. Důvody hodné zvláštního zřetele, jejichž zjištění je předpokladem pro udělení této formy azylu, nejsou v zákoně o azylu definovány. Nutno však dovodit, že snaha po legalizaci pobytu z důvodu společného soužití s manželem žijícím na území ČR (občanem Vietnamské socialistické republiky, který však o azyl nepožádal) je sice důvodem pochopitelným, avšak nikoliv natolik závažným a naléhavým, aby bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných, mohl být vnímán jako výjimečný, tedy zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14 zákona o azylu. V této souvislosti nutno poukázat na to, jak již ostatně učinil správní orgán i soud, že právní úpravu pobytu cizinců na území ČR upravuje zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců, podle něhož se mohla stěžovatelka pokusit svou situaci vyřešit. Nejvyšší správní

soud má za to, že ani osobní situace v zemi původu stěžovatelky není důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů, jak vyplývá ze shora uvedeného.

Nejvyšší správní soud tedy neshledal pochybení v postupu správního orgánu při zjišťování důvodů pro udělení humanitárního azylu a rovněž neshledal pochybení v postupu Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, jehož právní závěry ve vztahu k výroku rozhodnutí podle § 14 zákona o azylu považuje za odpovídající platné právní úpravě.

Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud nepovažuje za důvodnou námitku stěžovatelky spočívající v tvrzení, že krajský soud dostatečně nepřezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a dostatečným způsobem toto své rozhodnutí neodůvodnil, a důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. proto v dané věci neshledal.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že žalovaný žádné náklady řízení neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné jemu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatelka se svou kasační stížností úspěšná nebyla.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. 4. 2004

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu